

GT-03-2021

Tzii va' Tzi'amal eltzan

U Save the Children e Icefi tuk tale'ltzan u ABC ti' Ib'enk'ul Tokich Puaaj tu yolb'al ixil tuk' k'iche'

Vixe'al tokeb'al ipaasa'm **Iq'iil Kuyolb'ale'**, u Save the Children tuk' u Nimla Chub'alib'e' tu O'va'l u Nimla tename' Chusb'al Tokich Puaaj, kat tale'ltzan vi' u tename' tu **yolb'al ixil tuk' yolb'al k'iche' ti' u ABC u Tokich Puaaj, nital tzitzi'** va' la yak'insal unq'a txumb'ale' tzitzi', va' kam la ulb'el toksal iyak'ib'al tokeb'al ch'u'l unq'a uxhchile' ti' tootzit isuuchil vipuaj u tename, uma'l u txumb'al va' qetzat kuxh tuk' unq'a xaake', xvaake' as tuk' unq'a txul aamae', ___ti' uva' la k'ujeb' kan va' eelachil kuvatz lib'ane', ti' ch'ieeb'al u jejb'al qatine' as vatzulog o' ti' uma'l u b'a'nla xo'niib'.

A' tzi'amal kat kan tu Kab'laval, tachul Ixe'al Tenam tuk' Vujva'l Tachul Ijeleb'al Kab'al tu yaab' (2018), va' uma'l 1,680,551, itachul u xaole' va' kat talje' stej, itiaal Ixe'l q'esal K'iche', as ti' u tachule' uma'l 704,448 unq'a txul aamae' va' ye'xnaj tz'aj vaaxaj laval iyaab'. Echkoj uma't 133,329 tachul uxchil va' kat talje' stej va' itiaal ixel q'esal Ixil; as ti' u tachule' uma'l chan 704,448 unq'a txul aamae' va' ye'xnaj tz'aj vaaxaj laval iyaab'. Uma'l u tzii va' a'n nitzi'alkan, sukuxo'laj va' nimal unq'a yolb'ale' vatz kajayil u Tx'ava'e' at tu uma'l u iltza'l sti'. Echkole' unjolol unq'a Q'esal ti' u Nimla Chusb'al tetz Tatin itxumb'alil Qatine', (UNESCO), nital'eltzan ti' ka'va'l u yolb'ale' cheel va' qitx'michil chit nib'an ve'te' ti' tok titxa'k, nimal unq'a uxhcile' va' ye' niyolb'en ve't tisuuchil. Echkole' u UNESCO, nital isuuchil sqej va' nimal unq'a xaake' tuk' unq'a xvaake' nikuxh itxi'a ve't ivatz ti' iyolon tu viyolb'ale' va' btixe'al ich'ieeba'l, ataj kuxh ve't iyuub'al viyolon svatzaj, echkoj ti'eltzan vikab'ale' a' ve't uma't u yolb'ale' nitoksa titxa'k as tzitzi' kat tz'ejxukat ve't u tijle'm vicha'xal u tatine'¹.

Sta'nkoje' va' vijikla txeechil u ABC ti' Ib'enk'ul Tokich Puaaj, va' ti' ka'va'l u yolb'ale', kub'antaj kuya'l ti' kuyolb'el sukuxo'la, tan tzitzi' la k'uchpukat va' at kutxumb'al as nikuk'uche'ltzan vitxeechil u Jejb'al qatine', echkole' sukuvatzaj, tulaj unq'a chusb'alib'e', nimla Chusb'alib'e', tuk' unq'a Jejb'ale' ve' Q'axsan yol Vi'qajiq'.

U Icefi tuk' u Save the Children nitzi'akan suxo'laj, va' u kuyolb'ale', a'e' itxeechil ib'a'nil u qatine' tuk' joltu unq'a Ich'ieeb'al tokeb'al vas Qatine', echkoj **vikajve'**: nital tzitzi' va' a' u B'a'nla Chusb'ale' sukuxo'la la ch'iisan isuuchil kutichajile', echkoj u laval tachule' nital tzitzi' va' kuxaasa vi' u tename' tan u tokeb'al kuyolb'ale' a'e' la ch'iisan icha'xal chas ijejb'al qatine'.

U ABC ti' Ib'enk'ul Tokich Puaaj tu yolb'al ixil tuk' k'iche', ile' tx'eb'o'm kuxh nib'ane', va' kam tuk' ulb'eloj iyak'insal ti' iyolb'ele' yuk' itz'ib'ale' va' tuk' xe'toj tu toxvu ich'e' maarso tu yaab'e' 2021.

Ixi'm Tx'ava', Ova'l nimla Tenam, vinaj uma'l ka'v ich' tu 2021

Asoj at umaj atzii la uch amolon tu viq'axsab' yol ixoj Mónica Juárez uvi'la' 2505-6363, as la uch umpajte, la tz'ib'ab'en tuvi koreo q'axsan tzii monica.juarez@org

¹ Atlas Unesco de las lenguas del mundo en peligro: www.unesco.org.